29.09.2013 г. / 20:25:34

Вяра

12.10 по еретическия, †29 септември по църковния календар - Св. преподобни Кириак Отшелник. Свв. мъченици Дада, Хаведай и Каздоя

Житие на преподобния наш отец Кириак отшелник († 556 г.)

Преподобният Кириак произхождал от Коринт и бил син на презвитера на съборната църква Иоан; майка му се казвала Евдоксия. Той се родил през последните години от царуването на Теодосий Младши. Коринтският епископ Петър, сродник на преподобния, го направил четец на съборната църква още в детските му години. Упражнявайки се непрестанно в четене на Божествените книги, свети Кириак изучавал Свещеното Писание, удивлявайки се на това, как Бог от самото начало на света е устроил всичко премъдро за човешкото спасение и как във всяко поколение Той удостоява с голяма чест тези, които Му угаждат, и им дарува голяма слава. Защото Той прославил Авел за жертвата му, а Енох почел с пренасяне в рая за това, че той много Му угодил. Той запазил от потопа Ной, тази искра на човешкия род, заради праведността му, направил Авраам баща на много народи заради вярата му, показал, че Му е приятно доброто свещенослужение на Мелхиседек, възвеличил Иосиф заради целомъдрието му, дал на цялото човечество пример за търпение в лицето на Иов, направил Моисей законодател,

позволил на Иисус Навин да спре движението на слънцето и луната, явил в Давид пророк, цар и праотец на Христа Спасителя и превърнал за момците пламъка на Вавилонската пещ в роса. Но свети Кириак най-много се удивлявал, размисляйки за безсеменното зачатие и неизяснимото раждане на Христа - как Девата станала Майка, запазвайки невредимо Своето девство, и как Бог-Слово, без да се изменя станал човек, с Кръста пленил ада и като потъпкал змията прелъстител, отново въвел Адам в рая. Размишлявайки за това и четейки житията на светиите, свети Кириак пламнал духом и страх Божий проникнал в сърцето му. Той започнал да се стреми да подражава на Божиите угодници и обмислял как би могъл да отиде в светия град Иерусалим и там, отричайки се от света, да служи само на Бога. Зает с такива размисли, в един неделен ден той чул в църквата словата на полагащото се за този ден Евангелие: “ако някой иска да върви след Мене, нека се отрече от себе си, да вземе кръста си и Ме последва”. Разбирайки, че тези слова се отнасят за него, Кириак веднага излязъл от църквата и без да казва на никого за своето намерение, отишъл на брега, където било пристанището; като намерил там един кораб, заминаващ за Палестина, с упование в Бога той се качил и отплувал. Свети Кириак бил на осемнадесет години, когато той, подобно на Иаков, излязъл от дома на баща си, оставяйки всичко заради Бога. Скоро той пристигнал в светия град Иерусалим, където епископ бил Анастасий; това станало през осмата година на неговото епископство и през деветата година на царуването на император Лъв.

След като посетил светите места, Кириак отишъл при един Божий човек на име Евсторгий, който бил устроил манастир близо до светия Сион, и като бил приет от него, изкарал зимата там. Гледайки подвизите на монасите, свети Кириак сам започнал да се подвизава в монашеския живот и да се

изкачва като по стълба - от едно стъпало на друго, до самия връх на добродетелния живот. Докато живеел в обителта на Евсторгий, той чул от мнозина за свети Евтимий, който бил устроил лавра в пустинята, и за съвършения му живот; затова той помолил блажения Евсторгий да го пусне в Евтимиевата лавра, понеже обичал пустинята и искал да живее в нея. Като дал на светия подходящо наставление, Евсторгий го пуснал с молитва и благословение при преподобния Евтимий. Свети Евтимий го приел с любов, предвиждайки Божиите дарби, които щели да се разкрият в него. Скоро той със собствените си ръце го постригал за монах и го изпратил на Иордан при свети Герасим, който заменил великия Теоктист, заминал при Господа. Виждайки, че Кириак е все още твърде млад, свети Герасим му наредил да живее при него в манастирското общежитие и да се труди в различни послушания.

Свети Кириак проявил готовност да извършва всякаква работа и се трудел в кухнята, сечейки дърва, носейки вода и приготвяйки храната; той изпълнявал всяко послушание с благодарност, без да си дава покой, като по този начин изнурявал тялото си. Денем той с цялото си усърдие работел за манастира, а нощем стоял на молитва, като само понякога задрямвал за малко; а постел толкова строго, че едва през два дни хапвал хляб и пийвал вода. А когато според обичая, спазван на празниците, му се случвало да вкуси малко вино, той винаги го разреждал с вода, по същия начин и в елея добавял сок от копър.

Виждайки такова въздържание на толкова млади години, преподобният Герасим се удивил от това и обикнал Кириак. Свети Герасим имал обичай в дните на светата Четиридесетница да навлиза дълбоко в пустинята Рува, където понякога се оттеглял и преподобният Евтимий. Обичайки блажения Кириак, Герасим го вземал със себе си в пустинята, за да му даде възможност да се упражнява в усилено

въздържание. Там свети Кириак всяка седмица се причастявал със Светите Христови Тайни от ръцете на преподобния; така пребивавали те в пустинно безмълвие до неделя Ваия и после се връщали в обителта с голяма полза за душите си. След известно време се преставил преподобният Евтимий, за което свети Герасим узнал, намирайки се в килията си, тъй като видял Божии ангели, които с радост възнасяли душата на преподобния на небето. Той веднага взел със себе си свети Кириак и отишъл в лаврата на преподобния Евтимий, където го намерил починал в Господа; като предал на погребение честното му тяло, свети Герасим се върнал в килията си с любимия си ученик.

През деветата година от пристигането на свети Кириак в Палестина великият Божий угодник Герасим преминал от земните във вечните обители. Тогава Кириак, който бил на двадесет и седем години, отново се върнал в лаврата на преподобни Евтимий, където някога приел от ръцете му ангелския образ. По това време игумен на лаврата бил Илия; като измолил от него уединена килия, свети Кириак започнал да живее в нея в безмълвие. В лаврата той си намерил и другар, монах на име Тома, велик и съвършен в монашеското житие постник, и започнал да изпитва към него голяма любов в Светия Дух: всеки от тях получавал полза от другия, защото и двамата били изпълнени с Божията благодат. Но те не задълго се утешавали със своето дружеско съвместно пребиваване, тъй като Божията воля ги разделила. Блаженият Тома бил изпратен от дякон Тид в Александрия, за да купи някои нужни за манастира неща. При това епископ Мартирий му връчил послание до Александрийския архиепископ Тимотей. Архиепископ Тимотей задържал пристигналия Тома при себе си, прозирайки пребиваващата върху него благодат, и като го ръкоположил, го поставил за епископ в Етиопия. Като отишъл там, блаженият Тома просветил със светлината на

християнството всички кътчета на тази страна и като извършил много знамения и чудеса, станал добър пастир на повереното му стадо.

След като се лишил от своя другар - монаха Тома, свети Кириак си наложил обет на дълбоко мълчание и като се затворил в килията, живеел като погребан в гроб, беседвайки само с Бога. И той останал десет години в тази обител, като междувременно бил ръкоположен за дякон. По това време двата манастира - Евтимиевият и Теоктистовият, имали еднакво общежитие и едно управление, придържайки се към устава на великия Евтимий. Но врагът произвел смут в тези манастири и вселил между тях разделение и раздор. Опечален от това разделение между манастирите, свети Кириак се оттеглил в Сукийския манастир, който бил основан и устроен от преподобния Харитон. Бидейки приет там като новоначален, той започнал да преминава монашеските послушания. Като прекарал четири години на различни служби в пекарната и в болницата, и като заслужил одобрението на всички отци, той бил допуснат да извършва дяконско служение; а след като изтекли още три години и на четиридесетата година от рождението си свети Кириак бил поставен за презвитер, а после бил направен канонарх и носил това послушание осемнадесет години; той живял в Сукийския манастир всичко тридесет години. Сам той свидетелствал, че през времето, докато бил канонарх, слънцето не го видяло да вкусва храна или пък да се гневи на някого. Казвал също, че всяка вечер, заставайки в килията си на молитва, той четял и пеел от Псалтира до призива на клепалото за полунощното пение.

Като пожелал да види още по-строг живот, на седемдесетата година от раждането си свети Кириак се оттеглил в пустинята. Той взел със себе си един ученик и като пътешествал дълго време из пустинята, достигнал до тази част от нея, която се

наричала Натут, където се поселил. Нямайки нищо за прехрана, тъй като растителността в тази пустиня била извънредно горчива, той се помолил на Бога и вярвайки в Неговото милосърдие, рекъл на ученика си:

- Чедо, иди да набереш горчиви треви и ги свари; благословен е всемогъщият Бог - Той и с тези треви ще ни нахрани!

Ученикът изпълнил това, което му наредил светецът; а Бог, Който храни всички, които възлагат упованието си на Него, превърнал горчивината на тази трева в сладост и тя им служела за храна в продължение на четири години. В края на четвъртата година старейшината на комитите от Текуя чул за свети Кириак от пастири, които пасели овце в пустинята. Като натоварил на едно магаре торба, пълна с хляб, той отишъл при светия, просейки неговото благословение и неговите молитви. Като се помолил, свети Кириак разговарял с него за душеполезни неща и след това с благословение го пуснал. Оттогава те започнали да се хранят с хляб, донесен от старшината. Но веднъж ученикът на свети Кириак сварил треви, без да е получавал нареждане за това от блажения старец, и когато вкусил от тях, усетил такава горчивина, че не можел да произнесе нито дума. Като разбрал причината за немотата му, старецът се помолил над него, причастил го с Пречистите Тайни и с това изцерил недъга му. При това той му казал за наставление:

- Бог невинаги върши чудеса, но само, когато сме в беда и в крайна нужда; когато нямахме хляб, Бог подслади заради нас тревата, за да можем да я ядем; а сега имаме хляб и има ли необходимост от това чудо, горчивата трева да се превръща в сладка?

Но ето, хлябовете свършили и отново се появил недостиг на храна; тогава старецът отново казал на ученика:

- Благословен е Бог, чедо, набери и свари трева.

Ученикът изпълнил заповедта, но когато настъпил часът за приемане на храната, той не искал да я вкуси, боейки се да не си причини отново страдание; а старецът, като осенил ястието с кръстното знамение, отначало вкусил сам, а после и ученикът се осмелил да вкуси, и намерили ястието сладко, както и преди, и оттогава започнали да се хранят с тази трева.

На петата година от пребиваването на свети Кириак в пустинята един мъж, родом от Текуя, чул за блажения и като довел при него сина си, измъчван от зъл бяс при всяко пълнолуние, помолил светеца да се съжали над сина му и да изгони от него този зъл мъчител. Като се помолил, светият помазал болния с елей, изобразявайки върху него кръстното знамение, и с това изгонил беса. И този човек се върнал у дома си с оздравелия си син и разказвал на всички за това чудо.

Мълвата за светеца се разнесла из цялата страна и много хора започнали да се стичат при него - един просел благословение, друг идвал за изцерение, трети пък желаел да побеседва с него и да получи полза за душата си. Бягайки от човешката слава, свети Кириак отишъл във вътрешната пустиня, наречена Рува, и прекарал в нея пет години, хранейки се с корените на растението мелагрия и с младите филизи на тръстиката. Но някои и там го намирали, водели при него своите болни и страдащите от нечисти духове; а светецът изцерявал всички с кръстно знамение и с молитва.

Като не намерил и тук покой за себе си, светецът напуснал Рува и се поселил в една пустинна и потайна местност, където нямало нито един отшелник. Това място се казвало Сусаким и отстояло на деветдесет поприща от Сукийския манастир. Някога там се сливали две дълбоки реки, които после пресъхнали и от тях останало само дълбоко и широко корито. Според твърденията на някои това са били Итамските реки, за

които говорел свети Давид в псалмите, обръщайки се към Бога: “Ти пресуши буйни реки”.

По Божие допущение в тези страни настъпил глад и мор. Като се уплашили от надвисналата опасност, отците от Сукийската лавра отишли при свети Кириак, умолявайки го да дойде в техния манастир; понеже те вярвали, че ако свети Кириак бъде с тях, Божият гняв ще се отвърне. Така и станало. Като пристигнал в лаврата по молба на братята, преподобният Кириак започнал да живее в една отшелническа пещера до манастира, която преди обитавал преподобният Харитон.

По това време се усилила Оригеновата ерес.Свети Кириак много се потрудил за нейното изкореняване, противоборствайки на безбожното еретическо учение, обръщайки прелъстените с молитва и със слово към истинския път и укрепвайки православните във вярата. По този повод авторът на това житие - Кирил, пише следното:

“По това време, като тръгнах от лаврата на Евтимий Велики, аз дойдох в лаврата на свети Сава при преподобния епископ Иоан Исихаст. Бях изпратен от него с писмо при авва Кириак, за да го известя за раздора, предизвикан в светия град от еретиците, и да го помоля да се обърне с непрестанни молитви към Бога да бъде повалена гордостта на еретическите водачи Нон и Леонтий, повтарящи Оригеновите хули срещу Христа. Като дойдох в Сукийската обител, отидох в пещерата на преподобния Харитон, поклоних се на блажения Кириак и му предадох писмото, при което и сам казах това, което ми беше наредено от чудния Иоан Исихаст. А светецът ми отговори:

- Нека изпратилият те отец не скърби, защото скоро по Божията милост, ще видим падането на ереста.

И той предсказа близката смърт на Нон и Леонтий, проповедниците на Оригеновото учение. Продължавайки

поучителната си беседа, свети Кириак ми изясни безумието и измамата на оригенистите и ми каза как чрез Божествено откровение му била показана вредата от тази ерес и гибелта на прелъстените от нея. Като узна от нашия разговор, че съм монах от лаврата на великия Евтимий, блаженият каза:

- Значи, брате, ти си от един манастир с мен.

И започна да ми говори много за Евтимий, все за полза на душата ми, и като нахрани душата ми с полезните си разкази и със сладката си беседа, ме пусна с мир. Скоро пророчеството на блажения Кириак се сбъдна, понеже ересиарсите внезапно умряха, еретическото общество се разпадна и гонението срещу православните свърши. Тогава Кириак, като се освободи от тази грижа, напусна пещерата на преподобния Харитон и отново отиде в Сусаким на деветдесет и деветата година от живота си, като живя там в безмълвие осем години.

Като пожелах отново да видя светозарното лице на преподобния и да се насладя на сладката му беседа, аз отидох в Сукийската пустиня и като намерих там ученика му Иоан, тръгнах с него към Сусаким при блажения Кириак. Когато наближихме онова място, ни срещна един огромен и страшен лъв. Като видя, че звярът ме доведе в ужас, ученикът на светеца - Иоан, ми каза:

- Не бой се, брате Кириле; този лъв е служител на нашия отец и не прави нищо лошо на идващите при него братя.

И действително лъвът, като видя, че отиваме при стареца, се отстрани от пътя. Като ме видя, авва Кириак рече:

- Ето и брат Кирил от моя манастир дойде при мен.

Като се помолихме, ние седнахме и започнахме да беседваме. И неговият ученик Иоан му каза:

- Отче! Брат Кирил, като видя лъва, много се изплаши.

А старецът ми рече:

- Не бой се, чедо Кириле, от този лъв, защото той живее с мен и пази оскъдните зеленчуци от дивите кози.

След това светецът дълго ми разказва за великия Евтимий и за другите пустинни отци, които са водили добродетелен живот, а после ме покани да хапна. Докато ядяхме, дойде лъвът и застана пред нас; а старецът се изправи и му даде късче хляб, казвайки:

- Иди да пазиш зеленчуците.

А на мен каза:

- Чедо, виждаш ли този лъв? Той не само че пази зеленчуците, но и прогонва оттук разбойниците и варварите; зли хора нападаха много пъти това сиромашко място, но лъвът ги прогонваше.

Като чух това, аз се удивих и прославих Бога, Който покоряваше като овце дивите зверове на Своя угодник. Прекарах един ден при него, но научих много; а на сутринта, като се помоли, той ми преподаде благословение и ме пусна с мир, като нареди на ученика си да ме изпрати. Като си тръгнахме от светеца, на пътя срещнахме лъва, който лежеше и лакомо поглъщаше един див козел; не смеейки да минем покрай него, ние се спряхме, а той, като ни видя да стоим, остави плячката си и като се отстрани от пътя, ни позволи да преминем.

Мястото, където живееше преподобният, беше сухо и безводно и нямаше кладенец; а блаженият, като издълба вдлъбнатина в един камък, събираше в нея вода през зимата и тази вода му стигаше и за него, и за поливане на зеленчуците

през цялото лято. Но една година през месец юли събраната в камъка вода изсъхнала от голямата жега. Скърбейки за безводието, светецът повдигнал очите си към небето и се помолил със следните думи:

- Боже, Който напои ожаднелия Израил в пустинята, подай и на мен в тази пустиня малко вода, необходима за нуждите на бедното ми тяло.

И в същия час над Сусаким се появил неголям облак, около жилището на светеца завалял дъжд и му напълнил всички вдлъбнатини, намиращи се между камъните. Толкова бързо Бог чул Своя раб.

Считам за полезно - казва същият автор - да разкажа тук и това, за което ме уведоми ученикът на блажения Кириак - отец Иоан. Докато вървяхме с него през пустинята, той ми показа едно място, казвайки:

- Ето жилището на блажената Мария.

Помолих го да ми каже нещо за нея и той започна да разказва:

- Преди известно време - каза той, - когато отивах заедно с един друг мой брат - Парамон, при отец Кириак, отдалеч видяхме стоящ човек и помислихме, че това е някакъв пустинник; ние бързо тръгнахме към него, желаейки да му се поклоним, но когато се приближихме, той веднага се скри от нас. Предполагайки, че това е зъл дух, ние изпаднахме в голям страх, поради което застанахме на молитва. След свършването на молитвата, като се огледахме наоколо, намерихме в земята една пещера и разбрахме, че това не е бил зъл дух, а някакъв раб Божий, който се скри от нас. Като се доближихме до самата пещера, ние го молехме и го заклевахме да ни се покаже и да не ни лишава от молитвите си и от полезната си

беседа. И чухме такъв отговор от пещерата:

- Каква полза искате от мен? Аз съм грешна и проста жена.

И ни попита:

- Къде отивате?

А ние отговорихме:

- Отиваме при отец Кириак, отшелника; но кажи ни заради Бога: как се казваш, как живееш, откъде си и защо си дошла тук!

А тя отговори:

- Идете, където сте намислили, а когато се връщате, всичко ще ви разкажа.

А ние я убеждавахме, казвайки:

- Няма да тръгнем, докато не чуем как се казваш и какъв е животът ти.

Като видя, че не искаме да тръгнем, тя започна да говори за себе си, без да се показва от пещерата:

- Казвам се Мария, бях псалтрия при църквата “Възкресение Христово” и дяволът съблазняваше мнозина чрез мен; в мен се роди страх да не би да стана виновна за нечии скверни помисли и падения и да не би чрез това да увелича греховете си, и усърдно се молех на Бога да ме избави от тази съблазън. И така, веднъж, като се умилих сърдечно и като се изпълних със страх Божий, аз отидох в Силоам, напълних един съд с вода, взех със себе си и кошничка с накиснати бобени зърна и като се поверих на Божественото застъпничество, напуснах през нощта светия град и отидох в пустинята. А Бог благоволи да ме доведе тук и ето, вече осемнадесет години живея на това място и по Божията милост досега нито водата в съда

намалява, нито пък бобените зърна в кошницата стават по-малко. Сега, моля ви, вървете при отец Кириак и довършете делото си; а като се връщате, посетете мен, бедната.

Като чухме това, ние отидохме при отец Кириак и му разказахме всичко, което чухме от блажената Мария. Кириак се удиви и рече:

- Слава на Тебе, Боже наш, колко съкровени светии имаш, и не само мъже, но и жени, които Ти служат тайно! Вървете, чеда мои, при Божията угодница и съхранете в паметта си това, което ще ви каже.

Връщайки се от преподобния Кириак, ние отидохме при пещерата на блажената Мария и я повикахме, казвайки:

- Рабиньо Божия Марийо! Ето, ние дойдохме по твоята заповед.

Но отговор нямаше. Като влязохме във входа на пещерата, ние се помолихме, но Мария не ни отговаряше; а като навлязохме във вътрешността на пещерата, я намерихме починала в Господа, а от святото ѝ тяло се излъчваше много силно благоухание. Ние нямахме със себе си нищо, с което бихме могли да я облечем и да я погребем, затова отидохме до обителта и донесохме всичко, което беше нужно. Като облякохме блажената, ние я погребахме в пещерата и заградихме входа с камък.

Това ми разказа отец Иоан, а аз, удивлявайки се от житието на тази Божия рабиня, реших в ума си да го запиша на хартия за назидание на слушащите и за слава на Човеколюбеца - Бог, подаващ търпение на тези, които Го обичат.

Към края на осмата година от своето пребиваване в Сусаким преподобният Кириак достигна дълбока старост, защото вече беше на повече от сто и седем години. Отците от Сукийската

обител, като се събраха заедно, се съветваха помежду си:

- Не трябва да допускаме такъв отец - казаха те - да се престави далеч от нашата обител; иначе няма да узнаем за честното му преставяне и ще се лишим от последното му благословение.

Като отидоха при светеца, те дълго го умоляваха да се премести от Сусаким в пещерата на преподобния Харитон, намираща се близо до манастира, в която той живееше преди, когато се бореше с оригенистите. Съгласявайки се накрая с молбите им, той се посели в Харитоновата пещера и това стана две години преди заминаването му при Бога.

А аз, бедният - казва авторът, - често идвах тук, утешавах го и получавах голяма полза за душата си от светите му беседи и от великите му подвизи. Въпреки преклонните си години, свети Кириак се отличаваше със здравина на тялото си, беше трудолюбив и много действен. Никога не оставаше в безделие, той или се молеше, или работеше. Беше достъпен за всички, прозорлив, поучлив и правовярващ, и беше изпълнен със Светия Дух и с Божията благодат. А когато, след многото трудове на светеца, нашият благ Господ пожела да го пресели в небесния покой, преподобният се разболя от телесна болест, но не изкара много време в нея. Като повика при себе си игумена на тази обител и братята, той каза поучение за спасение на душата и като целуна всички, ги благослови. После, поглеждайки към небето и простирайки ръцете си, той се помоли за всички братя и предаде честната си и свята душа в ръцете на Господа в двадесет и деветия ден на месец септември. Той живя всичко сто и девет години. А братята, като плакаха много за него, погребаха святото му тяло с подобаващи псалми и с духовни песни, славейки Бога и споменавайки многогодишните трудове на Неговия угодник”.

Да бъде и от нас, грешните, слава на нашия Бог и сега, и

винаги, и във вечни векове! Амин.

Тропарь преподобному Кириаку

глас 1

Пустынный житель, и в телеси Ангел,/ и чудотворец показался еси, богоносе отче наш Кириаче,/ постом, бдением, молитвою Небесная дарования приим,/ исцеляеши недужныя и души верою притекающих к тебе. / Слава Давшему тебе крепость,/ слава Венчавшему тя,// слава Действующему тобою всем исцеления.

Кондак преподобному Кириаку отшельнику

глас 8

Яко поборника крепкаго и заступника, / чтущи тя священная лавра всегда,/ празднует летне памяти. / Но яко имея дерзновение ко Господу,/ от врагов находящих соблюди ны, да зовем:/ радуйся, отче треблаженне.

(Като крепък поборник и застъпник те почита свещената Лавра и празнува твоята памет; и понеже имаш дръзновение пред Господа, запази ни от врагове, за да ти зовем: радвай се, отче всеблажени.)

Кондак преподобному Кириаку

глас 2

Чистотою душевною божественно вооружився/ и непрестанную молитву, яко копие, вручив крепко,/ ссекл еси демонская ополчения,/ Кириаче, отче наш,// молися непрестанно о всех нас.

В памет на светите мъченици Дада, Хаведай и Каздоя (IV в.)

В дните на персийския цар Сапор, баща на светия мъченик Хаведай, при царския двор живеел един християнин на име Дада. Той бил пръв от царските велможи, много обичан и уважаван от царя. Царят го изпратил да управлява една от областите на персийското царство, без да знае, че той е християнин. Скоро донесли на царя, че Дада изповядва Христа. Тогава велможата Андромелих бил изпратен от царя, за да разследва, дали това е истина. Като се убедил, че е истина, Андромелих писал на Сапор. След това царят предоставил на този велможа пълна власт над християните в своето царство, а самият той заедно със сина си Хаведай започнал да разпитва свети Дада и от разговора с него още по-ясно се убедил, че той вярва в Господа Иисуса Христа от цялата си душа и желае да умре за Него. Тогава запалили голям огън и искали да хвърлят свети Дада в него. А огънят бил толкова голям, че тези, които го видели, се ужасили. Когато се приближил до ярко горящия пламък, свети Дада се осенил с кръстното знамение. Изведнъж всички видели, че огънят угаснал и вместо огъня потекла вода, и се удивили от това голямо чудо. А царският син Хаведай попитал светия мъченик:

- Кой те научи на тези магии?

Свети Дада му отговорил:

- Ако пожелаеш да последваш ученията, което аз следвам, и ти ще се удостоиш да извършваш такива чудеса.

- Наистина ли - попитал го Хаведай, - ако повярвам в твоя Христос, ще върша също такива чудесни знамения?

Свети Дада му отвърнал:

- Не само че ще ги вършиш, но и ще се възцариш с Христа.

Тогава Хаведай заповядал да накладат голям огън, призовал името Христово и огънят угаснал. Като видял това чудо, царският син паднал в нозете на свети Дада и изповядал вярата си в Христа. Царският велможа Андромелих донесъл за това на цар Сапор. Като узнал, че синът му Хаведай вярва в Христа, царят заповядал на четирима слуги да го бият с чепати тояги. Когато четиримата изнемогнали от дългия бой, царят заповядал на други да застанат на тяхното място. По време на побоя свети Хаведай призовавал Бога на помощ. Явил му се ангел и го укрепил, като му казал:

- Дерзай, аз съм с теб.

След това хвърлили светия мъченик в тъмница, където той прекарал пет дни. Скоро Сапор поверил властта да съди всички християни в неговото царство на някой си Гаргал, който наредил да бият свети Хаведай с ремъци от волска кожа. Изтърпявайки това мъчение, светият мъченик хулел бащината си вяра. Тогава Гаргал заповядал да одерат две ленти кожа от тялото му - от нозете до главата, казвайки:

- Да видим, ще дойде ли твоят Христос, за да те изцери.

И светият мъченик изведнъж станал съвършено здрав. Гаргал го затворил в тъмницата; но с Божията сила оковите му паднали. Съдията обезумял от гняв и отишъл да доложи за всичко това на царя, който му казал:

- Убий нечистия, защото той повече не ми е син, а е злонамерен човек, понеже повярва в Христа.

Гаргал нажежил един железен прът и пробил с него главата на светия мъченик през ушите. Но докато мъченикът се молел, се явил ангел Господен, извадил пръта от главата му и изцерил светия страдалец. Като видял това, Гаргал започнал да разкъсва тялото му с остри железни шишове, като

повтарял:

- Да видим, ще дойде ли твоят Христос и ще те изцери ли.

Но свети Хаведай отново се помолил и получил изцерение. Бидейки свидетели на всичко това, тъмничните стражи дошли в страх и възкликнали:

- Велик е християнският Бог!

Но съдията още повече се разярил и наредил да забият железни спици в раменете на мъченика и да го окачат, като го оставят да виси в това положение от третия до деветия час. Светецът висял и се молел. След това го снели оттам и отново го отвели в тъмницата. Майка му и сестра му желаели да го посетят в затвора, но се бояли от царя. А самият Сапор, узнавайки, че мъченикът е жив, го подложил на ново мъчение: той наредил да одерат кожата на главата му, да покрият лицето му и отново да го затворят в тъмницата. Светецът претърпял всичко това, славейки Бога. Като узнал, че мъченикът е все още жив, царят заповядал да изтръгнат ноктите на ръцете и на нозете му и да избият всичките му зъби. Като го затворил отново в тъмницата, той забранил да му дават да пие и да пускат при него когото и да било.

Сестрата на мъченика крадешком се промъкнала в тъмницата и му дала да пие вода, а на тъмничния пазач забранила да говори за това под страх от смъртно наказание. Сред всички страдания светият мъченик се радвал и лекувал недъзите и болестите на всички, които идвали при него, и всички се удивлявали на това.

По това време в затвора лежал един друг Гаргал, магьосник, наказан за многото си престъпления; виждайки търпението на свети Хаведай, а също и чудесата, които той вършел, този маг паднал в нозете му и казал:

- Моля те, рабе Божий: спомени ме пред твоя Христос.

Светецът му отговорил:

- Повярвай в Него и Той ще те избави от всичките ти беди.

Гаргал възкликнал:

- Вярвам в Теб, Господи Иисусе Христе!

След това се присъединил към Хаведай. На следващия ден мъчителят наредил да доведат двамата при него на съд и като съблекат Гаргал, да го бият с тояги. По време на побоя мъченикът погледнал към небето и се помолил така:

- Господи Иисусе Христе, заради Твоето име страдам: укрепи ме!

И като казал това, той предал духа си на Господа. А свети Хаведай положили на въртящо се колело и одрали кожата на краката му. След това обгорили мускулите на ръцете му с нажежени железни чукове и отново го хвърлили в тъмницата.

Затворниците, намиращи се в нея, се помазвали с кръвта, изтичаща от раните му, и получавали изцерение на раните си; и всички боледуващи получавали изцерение и славели Бога. Когато княз Гаргал чул за това, не повярвал. И голям бил ужасът му, когато светият мъченик, изведен от тъмницата, след като изминали петнадесет дни, се оказал цял и съвършено здрав. Тогава той наредил да го хвърлят в един нагорещен котел, напълнен с катран и сяра, но и след това мъченикът останал невредим.

Като се посъветвал със своите приближени, мъчителят заповядал да разпънат светия мъченик на кръст и след това дълго стреляли в него с лък в присъствието на многобройна тълпа. Тогава последвало ново преславно чудо: не само че самият светец останал невредим, но и стрелите, насочвани

срещу тялото му, отскачали от него и ранявали стрелящите. Всичко това хвърлило народа в ужас. Донесли за това на царя. Той изпратил дъщеря си Каздоя, за да убеди свети Хаведай. А Каздоя, като отишла при Хаведай и като видяла всичко, което станало с него, сама, научена от него, повярвала в Христа. Сапор силно се разгневил и заповядал да проснат дъщеря му на земята и да я бият с тояги, след което и тя била хвърлена в тъмницата. Света Каздоя, лежейки в тъмницата и страдайки от раните си, казала на свети Хаведай:

- Помоли се за мен, да мога да понеса тези мъчения.

Светия мъченик отвърнал:

- Не скърби, вярата ти в Христа ще ти помогне; уповавам се на Господа, че по Неговата воля мъчение няма да те докосне и ти повече няма да бъдеш мъчена.

Цар Сапор наредил да изведат светия мъченик и да завържат ръцете и нозете му, а след това да го хвърлят на хиподрума, за да го стъпчат конете през нощта. Но с Божията благодат светият мъченик бил запазен невредим от тях и благославял Бога за това. Виждайки на другия ден, че светецът е развързан и е съвършено здрав, всички се удивили на това чудо. Тогава започнали да го обгарят със запалени главни, а той все се молел и без да млъква славел с радост Господа. А Дадий и Авдий, които били християни и стояли там, боейки се от царския гняв, тайно записвали страданията на светия мъченик. Светецът им казал:

- Ако е възможно, донесете ми вода и елей, за да мога да се кръстя; а ако това е невъзможно, тогава, молете се, Господ да прости греховете ми.

И ето, малко облаче изляло вода и елей върху главата на мъченика. От него се чул глас:

- Рабе Божий, ти вече прие свето Кръщение.

И лицето на мъченика просияло като слънце, а във въздуха се разнесло благоухание. Като чул този глас, свети Хаведай благодарил на Бога и Го прославил. Тогава Гаргал заповядал да прободат тялото му с остри копия. Светецът търпял няколко часа това мъчение и накрая с молитва на уста предал духа си в Господните ръце. Гаргал наредил да разсекат тялото му на три части и да ги разхвърлят на различни страни. Дадий и Авдий, които били свещеници, и Армазат, който бил дякон, взели с голяма чест светите му мощи, отнесли ги в дома си и като ги помазали с аромати, ги погребали с благоговение, славейки Бога. А светият и славен Дада, царският сродник, който и по-рано бил много измъчван, накрая бил разсечен на части и така загинал в Господа. Боголюбиви хора взели тялото му и като го скрили с чест, го поставили на специално място. Когато в същата нощ гореспоменатите мъже (Дадий, Авдий и Армазат) заедно пеели песнопения, в полунощ свети Хаведай застанал сред тях и им казал:

- Укрепвайте се в Господа, братя.

Те силно се зарадвали от това видение. А светецът отново им казал:

- Да ви награди Господ за това, което направихте!

И като наклонил главата си към Дадий, той му казал:

- Вземи елей от главата и като вземеш частица от тялото на моя Христос, влез в царския дворец и помажи сестра ми Каздоя, а след това ѝ преподай светото тяло Христово.

Дадий постъпил според думите на светия мъченик, кръстил я и я причастил със Светите Тайни, като казал:

- Заспи, сестро, до Господнето пришествие!

Господен ангел взел душата ѝ и тя се преселила на небето. Когато майка ѝ отишла при нея, я намерила мъртва. Тогава тя влязла при царя и му казала:

- Ето колко безчовечен и жесток си - дори родните си деца не пощади! Радвай се, че синът ти е убит след много мъчения, убита е също и дъщеря ти. Горко на твоето жестокосърдечие! Но децата ти, толкова рано умрели, вече не се боят от гнева ти.

Слушайки тези думи на съпругата си, жестокият и безчовечен цар не се натъжил ни най-малко, макар че тя му казала всичко това през сълзи, но си останал същият - непреклонен и жесток. А царицата взела скъпоценни аромати, прикадила святото тяло на дъщеря си с тамян и като го облякла в царска багреница, го положила редом с тялото на своя син Хаведай с думите:

- Любими мои деца, спомнете си за мен, вашата майка, в деня, когато ще се радвате с Христа, за да намеря и аз, окаяната, прошка на греховете си пред славата на Христа Бога!

ЧЕТИ-МИНЕИТЕ

buditeli.info © 2017